

EU POTICAJI ZA POLJOPRIVREDU: zajednička poljoprivredna politika

Peter Schrank

SADRŽAJ

INFO MAIL ADRESA:

eko.bubamara@gmail.com

IMPRESSUM

Bubamara je tromjesečnik
udruge Eko Liburnia.

IZDAVAČ

Eko Liburnia

udruga za razvitak eko-turizma,
ekološke poljoprivrede i zaštite
okoliša

Jelačićev trg 1/III, 51000 Rijeka
web adresa: www.eko-liburnia.hr

POKROVITELJ

Zadruga AgriBioCert

Veli Dvor 11, 51513 Omišalj
web adresa: www.agribiocert.hr

NASLOVNICA:

www.aguanomics.com

Sve su slike korištene u ovom
broju, osim kada je drukčije
navedeno, preuzete iz: [http://
ec.europa.eu/](http://ec.europa.eu/)

VOL. 1 BROJ 1

Ožujak 2014.

BORBA PROTIV NAMETNIKA

3 Bubamara korisni kukac za suzbijanje nametnika

NOVOSTI

4 Rokovi za predaju zahtjeva za izravna plaćanja u 2014. godini

5 Trendovi poljoprivredne proizvodnje u 2014. godini: rekordna proizvodnja žitarica

6 Novi priručnik za poljoprivrednike koji žele započeti proizvodnju bioplina

7 GMO, rast od 3% svjetskih površina u 2013. godini

8 MEAT ATLAS– publikacija o uzgoju životinja i proizvodnji mesa

8 VINITALY– sajam vina

EKOLOŠKA PROIZVODNJA

9 Što je to ekološko?

9 Koja su načela/principi ekološke poljoprivrede

10 Značaj plodoreda u ekološkoj poljoprivredi

NASLOVNICA

11 Poticaji EU za poljoprivredu: zajednička poljoprivredna politika i ruralni razvoj

13 Ključne mjere za pravedniju i "zeleniju" poljoprivrednu politiku u razdoblju od 2014. do 2020. godine

KONTROLA I CERTIFIKACIJA

16 Priprema za godišnju kontrolu ekološke proizvodnje: savjeti i upute

IZ EUROPSKE UNIJE

20 Revizija propisa ekološke proizvodnje: novi propis u 2017. godini

22 Kako i kada koristi EU znak

24 Stanje ekološke poljoprivrede u Hrvatskoj

ZANIMLJIVOSTI

27 Istraživanje otkriva koje je voće i povrće iz neekološkog uzgoja sigurno za zdravlje

28 Kava, ako je eko boljeg je okusa

29 Ekološka poljoprivreda, znanstveno dokazana metoda za spas pčela

30 Veliki biznis pekarske industrije: tajni sastojci kruha

BUBAMARA: korisni kukac za suzbijanje nametnika

Bubamare se smatraju simbolom ekološke poljoprivrede. Razlog tomu je što se one hrane drugim kucima, biljojedima, koji uništavaju naše usjeve. Time igraju vrlo važnu ulogu u biološkoj kontroli nametnika.

Karakteristike bubamara:

Bubamare su kukci oblog tijela kojeg karakteriziraju jarke boje (crvena, narančasta i žuta) sa crnim točkama. Jarke boje služe kao upozorenje potencijalnim grabežljivcima. Kada osjete da su u opasnosti, bubamare ispuštaju toksičnu tekućinu. Grabežljivci, stoga asociraju njihovu boju na loš okus.

Životni ciklus bubamare (od jajeta do odraslog pojedinca) traje 4 do 7 tjedana. Zimi se odrasle bubamare skrivaju pod lišćem i korom stabala.

Odrasle se bubamare i njihove ličinke hrane raznovrsnim štetnim kukcima kao npr. lisnim ušima.

Pojedina bubamara može, tokom svog kratkog životnog vijeka, pojesti do 5 000 lisnih uši.

Kako privući bubamare

Među biljkama koje privlače bubamare izdvajaju se hren, cvjetača i kelj. Bilo bi dobro, stoga, saditi ove biljke u međuredovima i na rubovima parcele. Isto tako, bilo bi dobro sačuvati stabljike cvjetače i kelja u tlu kako bi mogli privlačiti bubamare i nakon žetve.

Kako bi se održala populacija bubamara trebalo bi održavati unutar parcele (u međuredovima) raznovrsno bilje koje razvija cvjetne glavice. Naime, bubamare se osim kukcima hrane peludom i nektarom. Time će se njihova populacija održavati i kada je broj nametnika vrlo mali.

Najunčikovitije biljke su: maslačak, korijander, stolisnik, koromač, kopar, majčina dušica i origano.

(IZVOR: www.greenme.it; cedarcirclefarm.org)

ISPLATIVOST BIOLOŠKE KONTROLE

Rezultati nedavnog istraživanja provedenom od strane Michigan State University i objavljenom u časopisu Agriculture, Ecosystems & Environment, pokazuju da bi korištenjem biološke kontrole za suzbijanje nametnika američki poljoprivrednici uštedili 4, 6 milijarde dolara na troškove za pesticide.

Osim manjih troškova, biološka bi kontrola smanjila negativni utjecaj poljoprivrede na okoliš i zagađenje koje prozlaži iz poljoprivrednih aktivnosti.

(IZVOR: www.ecoblog.it)

BILJKE KOJE PRIVLAČE BUBAMARE:

Maslačak
Korijander
Stolisnik
Koromač
Kopar
Majčina dušica
Origano

ROKOVI ZA PREDAJU ZAHITJEVA ZA IZRAVNA PLAĆANJA U 2014. GODINI

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju 1. ožujka je započela sa zaprimanjem zahtjeva poljoprivrednika za izravna plaćanja za 2014. godinu. Zahtjev se popunjava elektronski, pomoću internetske aplikacije AGRONET, a podnosi se „papirnato“, osobno ili poštom u regionalne urede Agencije za plaćanja u 21 županiji. Ako nisu u mogućnosti samostalno popuniti zahtjev, poljoprivrednicima će pomoći djelatnici regionalnih ureda Agencije za plaćanja, Poljoprivredno savjetodavne službe i Hrvatske poljoprivredne agencije, na više od 60 lokacija u zemlji.

Molimo sve poljoprivrednike da prije potpisivanja i podnošenja zahtjeva pažljivo pročitaju zahtjev te ga pravovremeno podnesu Agenciji za plaćanja, od 1. ožujka do 15. svibnja ove godine. Iznimno za stočare, zahtjev za krave dojilje i mliječne krave podnosi se od 1. travnja do 15. svibnja, a za ovce i koze od 3. ožujka do 30. travnja 2014. godine.

Detaljni uvjeti za ostvarivanje izravnih plaćanja propisani su **Pravilnikom o provedbi programa izravne potpore i pojedinih mjera državne potpore poljoprivredi u 2014. godini** kojeg možete pronaći na web adresi: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_02_27_472.html.

(IZVOR: www.apprrr.hr)

ROK ZA PREDAJU ZAHITJEVA:

01.03.2013.- 15.05.2014.

ZA KRAVE DOJILJE I MLIJEČNE KRAVE:

01.04.2014.- 15.05.2014.

ZA OVCE I KOZE:

03.03.2014.- 30.04.2014.

Zahtjev se popunjava preko internetske aplikacije **AGRONET**
agronet.apprrr.hr

ADRESA CENTRALNOG UREDA AGENCIJE ZA PLAĆANJE:

Ulica grada Vukovara
269d,
10 000 Zagreb

REGIONALNI UREDI:

<http://www.apprrr.hr/kontakt-441.aspx>

TRENDOVI POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE U 2014. GODINI: rekordna proizvodnja žitarica

Objavljen je Short-Term Agricultural Outlook 2014, izvješće Europske komisije o kratkoročnim trendovima europskih poljoprivrednih tržišta za 2014. godinu.

Žitarice

U 2014. godini se očekuju dobri prinosi, zahvaljujući povoljnim klimatskim uvjetima tokom zime. Ako uzmemo u obzir i podatak o pozitivnim prinosima u 2013. godini može se zaključiti da će se opskrba žitaricama u 2014. godini povećati u odnosu na prethodnu godinu za 1,9%.

Može se očekivati rekordan izvoz žitarica iz EU; predviđa se da će količina izvezenih žitarica biti viša od 37 milijuna tona.

www.foodnavigator-usa.com

Meso

Što se tiče uzgoja životinja, nakon dvije godine karakterizirane padom proizvodnje govedine i svinjetine, očekuje se porast u proizvodnji i potrošnji mesa.

Mlijeko

U mljekarskom sektoru, visoke su cijene iz 2013. godine omogućile rast u proizvodnji mlijeka koji će se nastaviti i u 2014. godini. Međutim, ne očekuje se značajan porast barem do 2015. godine, kada će se ukinuti sustav mljekarskih kvota koji će omogućiti veću dostupnost proizvoda i stoga izvoz na svjetska tržišta, osobito mlijeka u prahu i sireva.

(IZVOR: agronotizie.imagelinenetwork.com)

Kompletno izvješće možete preuzeti na stranicama Europske unije: http://ec.europa.eu/agriculture/markets-and-prices/short-term-outlook/pdf/2014-03_en.pdf.

NOVI PRIRUČNIK ZA POLJOPRIVREDNIKE KOJI ŽELE ZAPOČETI PROIZVODNJU BIOPLINA

Nürnberg, 14. veljače 2014.

Ekološki poljoprivrednici koji razmišljaju o proizvodnji bioplina kako bi povećali prihod i pridonijeli ekološkoj održivosti svojeg gospodarstva, sada imaju novi alat koji će im pomoći u tom procesu.

Radi se o priručniku **'The SUSTAININGAS Handbook'** koji:

- objašnjava koncept bioplina, perspektivu proizvodnje i koje su najbolje metode za održivu proizvodnju bioplina na ekološkim farmama;

- istražuje agronomsku i ekonomsku vrijednost bioplina u ekološkoj poljoprivredi;

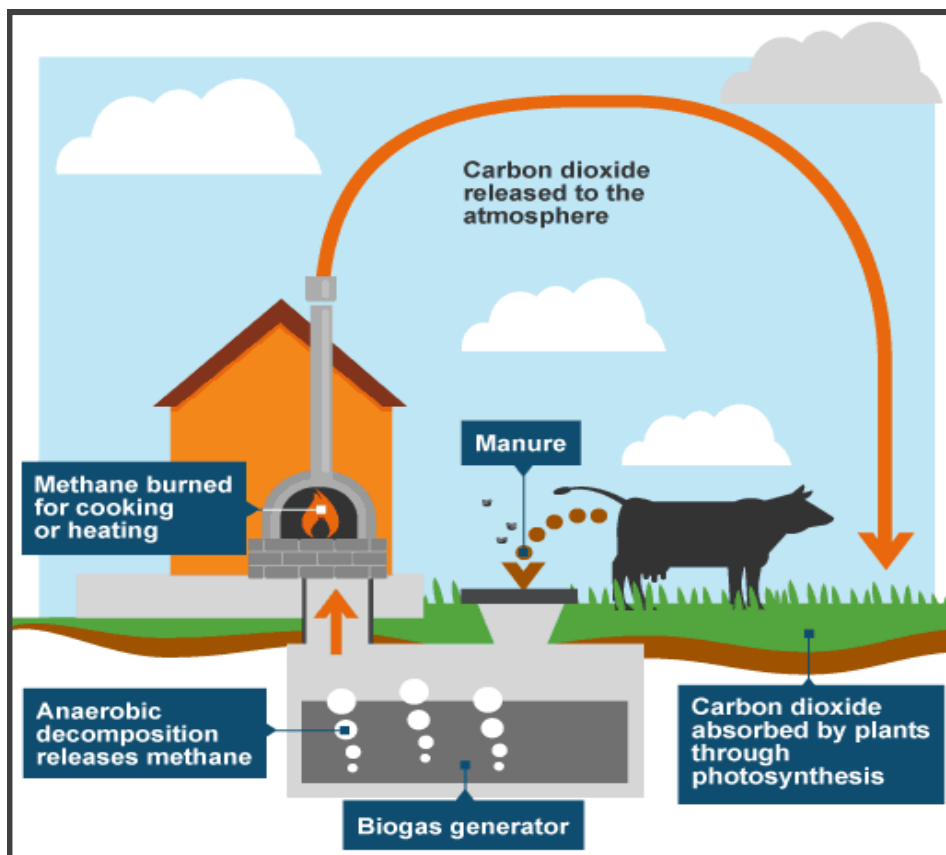
- objašnjava korake koje se moraju poduzeti za pokretanje proizvodnje;

- savjetuje za koju se vrstu opreme odlučiti ovisno o proizvodnji biomase, veličini gospodarstva, itd.;

- objašnjava efikasnost performansa različitih pogona.

Priručnik je predstavljen tokom Biofach-a, najvećeg sajma ekološke poljoprivrede. Obavljen je od

strane SUSTAININGAS-a, projekta EU u sklopu

www.bbc.co.uk

Proizvodnja i ciklus bioplina

programa "Intelligent Energy Europe Programme".

Priručnik je nadopuna postojećih alata koji su dostupni na stranicama SUSTAININGAS-a, a to su:

- analiza održivosti pogona za bioplin na ekološkim farmama

- alat za izračun troškova pokretanja pogona na ekološkim farmama.

(IZVOR: www.ifoam-eu.org)

**ZA VIŠE
INFOMACIJA I
PREUZIMANJE
PRIRUČNIKA
POSJETITE
STRANICE
SUSTAININGAS-a:**

www.sustainingas.eu

www.modernalternativekitchen.com

GMO, RAST OD 3% SVJETSKIH POVRŠINA U 2013. GODINI

Površine namijenjene proizvodnji GMO -a su doživjele rast od 3% (5 milijuna ha) u odnosu na 2012. godinu.

Više od **18 milijuna poljoprivrednika** u 27 država je posadilo GMO kulture u 2013. godini, na sveukupnoj površini od **175 milijuna hektara**. Država sa najvećom površinom pod proizvodnjom GMO-a je SAD (70,1 milijuna ha), slijede Brazil (37 milijuna ha), Argentina (24,4 milijuna ha) i Kanada (11 milijuna ha).

Površina pod proizvodnjom GMO-a je prešla sa 1, 7 milijuna hektara, u 1996. godini, na preko 175 milijuna ha u 2013. godini. **Država sa najvećom površinom je SAD** u kojemu se nalazi 40% sveukupne svjetske površine pod proizvodnjom GMO-a.

U EU, površina namijenjena proizvodnji GMO-a je skromna, ali se registrirao rast od 15% u odnosu na 2012. godinu. Jedina dozvoljena GMO kultura u EU je kukuruz Mon 810. Pet država članica uzgaja GMO-e: **Španjolska, Portugal, Češka, Slovačka i Rumunjska**. Sveukupna površina iznosi otprilike 148 tisuća hektara. Najveći se dio tih površina (94%) nalazi u Španjolskoj.

(IZVOR:
www.agronotizie.imagelinenetwork.com)

LISTA DRŽAVA KOJE UZGAJAJU GMO

POLOŽAJ	DRŽAVA	POVRŠINA (milijuna ha)	KULTURA
1.	SAD	70.1	Kukuruz, soja, kanola, šećerna repa, lucerna, pamuk, papaja, tikva.
2.	Brazil	40.3	Soja, kukuruz, pamuk
3.	Argentina	24.4	Soja, kukuruz, pamuk
(...) 16.	Španjolska	0.1	kukuruz
(...) 22.	Portugal	< 0.1	kukuruz
(...) 24.	Češka	< 0.1	kukuruz
(...) 26.	Rumunjska	< 0.1	kukuruz
27.	Slovačka	< 0.1	kukuruz

ŠPANJOLSKA, NAJVEĆI PROIZVOĐAČ GM KUKURUZA U EU

Španjolska je europska država s najvećom površinom pod GM kukuruzom. Genetski modificirani kukuruz se počeo uzgajati 1998. godine zbog ekonomskih posljedica invazije štetočina. Cvijetovi modificiranog kukuruza proizvode bakteriju koja je toksična za štetne insekte te stoga nije potrebno koristiti pesticide. GM kukuruz se koristi kao hrana za stoku, te stoga, proizvodnjom mesa završava na našim tanjurima.

Stočna hrana koja se prodaje u Španjolskoj je mješavina konvencionalnog i genetski modificiranog kukuruza što predstavlja kršenje prava stočara koji ne mogu kupovati ne genetski modificiranu hranu za svoje životinje.

(IZVOR: www.ipsnews.net)

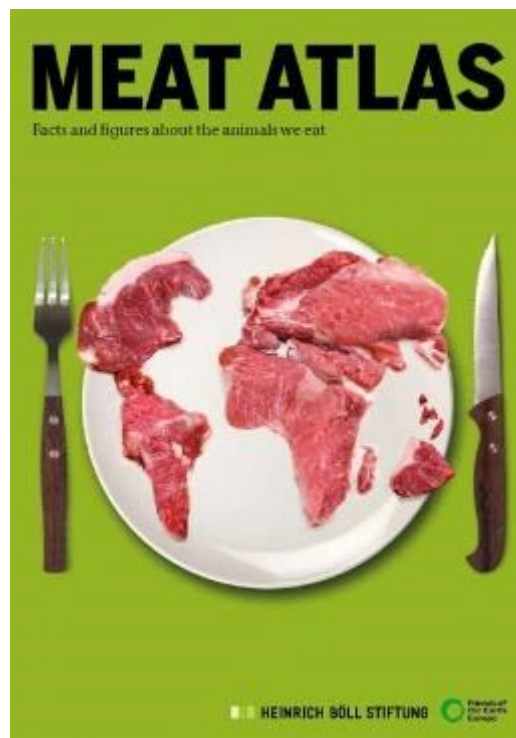
MEAT ATLAS– publikacija o uzgoju životinja i proizvodnji mesa

Zaklada Heinrich Böll iz Berlina i Friends of the Earth Europe iz Bruxellesa su zajednički objavili "The Meat Atlas- Facts and figures about the animals we eat" (Atlas mesa- podaci i brojke o životinjama koje jedemo).

Riječ je o publikaciji koja rasvjetljava utjecaj proizvodnje mesa i mljekarskih proizvoda, opisuje način uzgoja životinja, te zagovara potrebu za sigurnijom, boljom i održivom proizvodnjom mesa.

Obzirom ljudi sve manje znaju o podrijetlu hrane u njihovim tanjurima, ova publikacija služi kao alat koji pomaže potrošačima u odabiru proizvoda te odgovara na sva njihova pitanja i nedoumice.

(IZVOR: www.organic-market.info)

Publikacija se može besplatno preuzeti na web adresi: <http://www.boell.de/en/2014/01/07/meat-atlas>.

VINITALY

Verona, 06-09.04.2014.

Vinitaly je najvažniji međunarodni sajam vina i žestokih pića u Italiji koji se svake godine održava u Veroni.

Ove će se godine, po prvi put, organizirati i **Vinitalybio, prvi sajam ekoloških vina**. Izložba ekoloških vina će se održati u paviljonu 11, na površini od 1000 m².

Vinitalybio je organiziran u suradnji sa FederBio. Cilj Vinitalybio-a je valorizirati proizvodnju vina u skladu sa EU propisom 203/ 2012 koji je stupio na snagu u 01.08. 2012. godine.

Za više informacija: www.vinitaly.com

(IZVOR: www.federbio.it ; www.vinitaly.com)

www.vinitaly.it

ŠTO JE TO EKOLOŠKO?

Ekološka poljoprivreda prepoznaje utjecaj načina proizvodnje hrane koju jedemo na naše zdravlje. Zabranjeno je korištenje umjetnih gnojiva te se plodnost tla održava rotacijom usjeva i korištenjem komposta, stajskog gnoja i djeteline.

Ekološke životinje uživaju u najvišim standardima blagostanja; slobodne su te imaju mnogo prostora za kretanje i pristup poljima.

Ekološka hrana je hrana proizvedena koristeći ekološki i stočarski prihvatljive metode. Te su metode zakonski određene i prodaja "EKO" hrane je strogo regulirana.

Ekološki tekstil je tekstil koji se izrađuje od materijala proizvedenim na ekološkim farmama te se za njegovu izradu ne koriste štetne kemikalije. Takav način rada pozitivno utječe na biljni i životinjski svijet te na ljude.

Ekološka kozmetika zahtjeva korištenje što većeg broja ekoloških sirovina, minimalno korištenje sintetičkih sirovina, minimalnu preradu sirovina te jasno označavanje na pakiranju proizvoda.

Ekološki standardi su propisi i odredbe koji definiraju proizvodnju ekoloških proizvoda. Ti su standardi određeni od strane Europske unije.

Ekološka načela predstavljaju temelj ekološke poljoprivrede. Standardi i način rada ekoloških poljoprivrednika proizlaze iz tih načela.

(IZVOR: www.soilassociation.org)

KOJA SU NAČELA/PRINCIPI EKOLOŠKE POLJOPRIVREDE?

Princip zdravlja: zdravlje pojedinca i zdravlje cijele zajednice je direktno povezano sa zdravljem ekosustava. Zdravo tlo proizvodi zdrave usjeve koji potiču zdravlje životinja i ljudi.

Princip ekologije: proizvodnja hrane se mora prilagoditi specifičnom eko sustavu u kojemu se ista vrši. Ekološka proizvodnja se mora osnivati na ekološkim postupcima i recikliranju kako bi se održala ravnoteža ekosustava u kojemu se proizvodnja odvija.

Princip pravednosti: ekološka poljoprivreda teži smanjenju siromaštva i proizvodnji dovoljne količine hrane na pravedan način, poštujući dobrobit životinja, umjerenim korištenjem prirodnih resursa te poštenim međuljudskim odnosima sviju onih koji su uključeni u proizvodnji.

Princip očuvanja: ekološka bi se poljoprivredom trebalo upravljati na odgovoran i oprezan način kako bi se zagantirala dobrobit sadašnjih i budućih generacija. Ekološka bi poljoprivreda trebala izbjegavati nepotrebne rizike usvajanjem odgovarajućih tehnologija te odbaciti sve nepredvidive tehnologije kao npr. genetičko inženjerstvo.

(IZVOR: www.soilassociation.org)

ZNAČAJ PLODOREDA U EKOLOŠKOJ POLJOPRIVREDI

Plodored je poljoprivredna praksa u kojoj se na istoj parceli, u određenom redosljedju, uzgajaju različite biljne vrste.

Plodored je hibrid simbioze i komenzalizma jer, iako većina biljnih vrsta pozitivno utječe na tlo i na ostale biljne vrste, neke biljke jednostavno iskorištavaju pogodnosti ne pridonoseći pritom doborstanju tla.

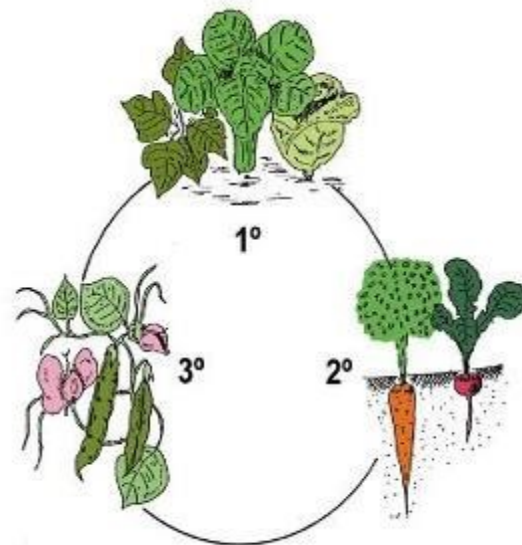
Rotacija se može vršiti između biljaka koje razvijaju plodove iznad zemlje i onih koje razvijaju plod ispod zemlje (gomoljasto povrće).

Primjer takvog plodoreda se sastoji od prva dva razdoblja u kojima se sade dva različita gomoljasta povrća i druga dva razdoblja u kojima se sadi ostalo povrće i leguminoze.

Poljoprivrednik bi mogao saditi krumpire, potom mrkve, pa crni grah te špinat.

Osnovno je pravilo da se na istoj parceli izbjegne sukcesivna sadnja iste kategorije kultura (gomoljasto povrće, leguminoze, ostalo povrće i voće).

Najbolje je nakon biljaka koje vežu dušik (leguminoze) saditi biljke koje zahtjevaju veće količine dušika kao plodovito i lisnato povrće. Nakon tih zahtjevnih biljaka najbolje je saditi gomoljasto povrće čija je potreba za dušikom manja.

PRIMJER PLODOREDA

- 1.: lisnato i plodovito povrće
- 2.: gomoljasto povrće
- 3.: leguminoze

PREDNOSTI PLODOREDA:

Plodnost tla- leguminoze su najvažniji čimbenik plodoreda. Kvržice na korijenu leguminoza sadrže bakterije koje vežu inertni atmosferski dušik i prevode ga u oblike korisne za više biljke.

Pesticidi- plodored pomaže u kontroli nametnika i bolesti koji se, zbog konstantne izmijene kultura, ne uspijevaju prilagoditi habitatu i izvoru hrane.

Dezinfekcija- biljke iz roda Allium (luk) su poznate po svojim dezinfekcijskim svojstvima. Unošenje tih biljaka u plodoredu može pomoći u sterilizaciji tla i sprječavanju bolesti.

Smanjenje troškova- zahvaljujući plodoredu smanjuju se troškovi vezani za kontrolu

nametnika i suzbijanje bolesti.

Fleksibilnost- plodored daje poljoprivredniku mogućnost istraživanja i isprobavanja različitih vrsta kultura.

Zaštita okoliša- plodored štiti okoliš jer sprječava bespotrebni unos vanjskih organskih i anorganskih tvari.

Sigurnost i bezopasnost- plodored je sigurna metoda kojom se izbjegavaju moguće buduće odgovornosti koje bi mogle biti posljedica poljoprivrednih aktivnosti.

(IZVOR: jamesagbogun.hubpages.com)

POTICAJI EU ZA POLJOPRIVREDU: ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA I RURALNI RAZVOJ

POVIJEST: ZAŠTO JE NASTALA ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA (ZPP)?

Zajednička poljoprivredna politika je skup normi i procedura usvojenih od strane Europske unije.

ZPP je nastala 1958. godine zajedno sa Europskom ekonomskom zajednicom (EEZ) kako bi se osigurala proizvodnja hrane u, ratom razorenu, Europu. Rat je ostavio posljedice na poljoprivredu čija je proizvodnja stagnirala i stoga opskrba hranom nije bila zagarantirana. 1962. godine, ZPP stupa na snagu.

Ciljevi ZPP-a su bili: potaknuti produktivnost u proizvodnji hrane; osigurati pravedan životni standard poljoprivrednoj zajednici; stabilizirati tržište i osigurati hranu stanovništvu EU po razumnoj cijeni.

Proizvodnja je bila potaknuta sustavom visokih otkupnih cijena za poljoprivrednike te se pružala novčana potpora za izvoz hrane. Zbog visokih otkupnih cijena, hrana je u Europskoj uniji bila skuplja nego u ostalim državama. Kako bi se spriječio uvoz jeftinije hrane iz trećih zemalja, uvedene su visoke carinske takse koje su povećavale cijenu proizvoda.

Takav sustav intenzivne proizvodnje je preobrazio poljoprivredu, potičući intenzivan uzgoj kultura i korištenje kemije. Proizvodilo se previše hrane te se EU počela boriti sa stalnim viškom poljoprivrednih proizvoda. Počeli su se pojavljivati i prvi problemi vezani za zagađenje okoliša. Zbog toga, stanovništvo EU je zatražilo novu ZPP koja će osigurati, osim proizvodnje hrane, i očuvanje prirodnih ljepota i krajolika, turističke i rekreativne aktivnosti, itd.

Zajednička poljoprivredna politika se neprestano mijenjala kroz povijest kako bi se mogla suočiti sa novim izazovima i nuditi kvalitetna rješenja. (IZVOR: www.agrietour.eu)

1984. godine se uvode mliječne kvote zbog viška proizvodnje. www.economist.com

TKO ODREĐUJE PRORAČUN ZAJEDNIČKE POLJOPRIVREDNE POLITIKE?

Vijeće EU i Europski parlament određuju, svake godine, budžet zajedničke poljoprivredne politike. Kako bi se kontrolirali troškovi, proračun se upisuje u višegodišnjem financijskom okviru koji obuhvaća razdoblje od sedam godina.

KAKO SU UTROŠENI FONDOVI ZPP-A ?

Većina je fondova namijenjena za izravna plaćanja poljoprivrednicima koji poštuju striktno propise EU vezane za zaštitu okoliša, dobrobit životinja, sigurnost i kvalitetu hrane.

Otprilike 20% fondova je namijenjeno za ruralni razvoj i za pomoć poljoprivrednicima u modernizaciji svojih gospodarstava.

RURALNI RAZVOJ?

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj osigurava sredstva za ruralni razvoj. Uz to, dio se izravnih plaćanja za poljoprivrednike, mehanizmom modulacije, dodjeljuje za ruralni razvoj.

KAKO SE KORISTE FONDOVI ZA RURALNI RAZVOJ?

Fondovi za ruralni razvoj se mogu koristiti za poljoprivredne i nepoljoprivredne aktivnosti kao npr. pomoć za mala gospodarstva, pomoć za dječji dohodak kako bi se omogućilo ženama iz ruralnih područja povratak na posao.

Svaka država članica određuje svoje prioritete, ali mora koristiti barem 10% fondova za promoviranje konkurentnosti poljoprivrednog sektora i šumarstva; barem 25% za poboljšanje okoliša i krajolika, i barem 10% za diverzifikaciju ruralne ekonomije.

(IZVOR: www.eurosapienza.it)

KOLIKO KOŠTA ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA STANOVNIKE EU ? POLITIKA

Zajednička poljoprivredna politika košta svakog stanovnika EU 30 eurocenta po danu. Cjelokupan je iznos ZPP-a 53 milijarde eura godišnje, to jest 40% sveukupnog budžeta EU. Postotak bužeta namijenjenog zajedničkoj poljoprivrednoj politici je u stalnom padu; Od 71% 1984. godine na 33% u 2013. godini.

ZAŠTO JE 40% BUDŽETA EU NAMIJENJENO POLJOPRIVREDI A NE DRUGIM SEKTORIMA?

Zato što je poljoprivreda jedini sektor koji je u cjelosti financiran od strane EU. Druge politike, poput mirovinskog sustava, obrane, zdravstva i obrazovanja, su puno skuplje ali se financiraju iz državnih proračuna.

ŠTO JE RURALNI RAZVOJ?

Cilj politike ruralnog razvoja EU je održavanje vitalnosti ruralnih krajeva. Radi se o vrlo važnom faktoru Zajedničke poljoprivredne politike.

TKO UPRAVLJA POLITIKOM RURALNOG RAZVOJA?

Svaka država članica određuje mjere koje najbolje odgovaraju njenim specifičnim potrebama i samostalno upravlja programima ruralnog razvoja. Europska unija financira dio troškova.

capreform.eu

OTKUD PROIZLAZE FONDOVI ZA

KLJUČNE MJERE ZA PRAVEDNIJU I "ZELENIJU" POLJOPRIVREDNU POLITIKU U RAZDOBLJU OD 2014. DO 2020. GODINE

www.thinkingcapblog.eu

U novoj Zajedničkoj poljoprivrednoj politici za razdoblje od 2014. do 2020. godine, zaštita okoliša igra važnu ulogu u isplati izravnih plaćanja i ruralnom razvoju. Izrađene su nove mjere kojima se teži ka pravednijoj i "zelenijoj" poljoprivrednoj politici. Time će ekološka poljoprivreda postati, unutar EU, jedini priznati model održive poljoprivrede jer će doprinjeti zaštiti i poboljšanju bioraznolikosti te u ublažavanju klimatskih promjena.

1. NOVOSTI U ISPLATI IZRAVNIH PLAĆANJA

Mjere za pravedniju Zajedničku poljoprivrednu politiku:

1. Aktivni poljoprivrednici- isplata izravnih plaćanja će se vršiti samo onim subjektima čija je osnovna aktivnost poljoprivreda. Time će se izbjegavati isplata tzv. "sofa-farmerima" čija primarna aktivnost nije poljoprivreda.

2. Mogućnost prebacivanja novaca s jednog na drugi stup- prienos fondova (modulacija) sa prvog na drugi stup (pozitivno) ili sa drugog na prvi stup (negativno). Prebacivanje novaca sa drugog na prvi stup se smatra negativnim jer drugi stup ima općenito manji budžet i veću potrebu za novcem. Ova je mjera fakultativna za države članice.

STUPOVI ZAJEDNIČKE POLJOPRIVREDNE POLITIKE

Od 1999. godine Zajednička poljoprivredna politika počiva na dva stupa:

PRVI STUP: odnosi se na izravna plaćanja za poljoprivrednike (73% budžeta ZPP-a) i na tržišne mjere (7% budžeta ZPP-a). Budžet prvog stupa je u cjelosti pokriven od strane Europske unije.

DRUGI STUP: budžet drugog stupa služi za programe ruralnog razvoja (20% budžeta ZPP-a). Europska unija financira dio troškova drugog stupa; preostali dio troškova snose zemlje članice. Fondovi drugog stupa su namijenjeni za socijalne, strukturalne i ekološke mjere koje imaju kao cilj razvitak ruralnih područja.

O ciljevima i sadržaju programa ruralnog razvoja odlučuje država članica (na nacionalnom i regionalnom nivou). Europska unija samo dostavlja katalog svih mogućih mjera.

Za razdoblje od 2014.-2020. godine predviđa se smanjenje budžeta prvog stupa sa 43.2 na 37.6 milijarde EURA (-13%) i budžeta drugoga stupa sa 13.9 na 11.4 milijarde EURA (-18%).

3. Konvergencija izravnih plaćanja: ravnopravnija isplata poticaja do 2019. godine- pokušat će se smanjiti razlika u isplatama između velikih gospodarstva koji dobivaju više od 400 € po hektaru i malih gospodarstva koji dobivaju manje od 200 €, kako bi nacionalni ili regionalni prosjek isplate bio između 200 i 400 € po hektaru. Ova je mjera obavezna za države članice, međutim postoje razni načini za usporavanje konvergencije od strane države kako bi zaštitila velike proizvođače.

www.fwi.co.uk

4. Redistribucija plaćanja- ova fakultativna mjera ima kao cilj podržavati mala i srednja gospodarstva. Svaka država može dio nacionalnog budžeta za izravna plaćanja (do 30%) redistribuirati gospodarstvima do 30 ha. Posljedica toga bi bila smanjenje iznosa poticaja za gospodarstva veća od 30 hektara.

Mjere za zeleniju Zajedničku poljoprivrednu politiku:

1. Plaćanja vezana za okoliš i klimu- 30% izravnih plaćanja će ovisiti o poštivanju triju agronomskih mjera: održavanje travnjaka i trajnih pašnjaka; diverzifikacija usjeva kako bi se izbjegla monokultura i namijena 5% poljoprivredne površine za Ecological Focus Area (EFA). Radi se o obaveznoj mjeri.

2. Održavanje pašnjaka i travnjaka- ovom se mjerom žele zaštititi travnjaci i pašnjaci koji su važni za bioraznolikost i skladištenje ugljika te izbjeci korištenje istih kao poljoprivrednu površinu. Države članice imaju obavezu zaštititi 95% trajnih pašnjaka na nacionalnoj ili regionalnoj razini.

3. Ecological focus area- ova mjera ima kao cilj poboljšati ekosustav unutar gospodarstva izgradnjom živica, tampon zona, jezera,

sadnjom stabala i drugim elementima krajolika na barem 5% poljoprivredne površine. Ova se mjera ne odnosi na trajne kulture i pašnjake.

4. Povezana plaćanja- ovom se mjerom želi podržati uzgoj leguminoza u sustavu rotacije kultura (plodored). Time bi se smanjilo korištenje sintetičkih gnojiva i poboljšala bi se plodnost tla što bi poljoprivredu EU učinilo održivom.

www.moretonshow.co.uk

2. RURALNI RAZVOJ I EKOLOŠKA POLJOPRIVREDA

Mjere drugog stupa glavni su pokretač za razvoj ekološke poljoprivrede i održivost ruralnih područja.

U novom programu ruralnog razvoja za razdoblje od 2014. do 2020. godine ekološka poljoprivreda predstavlja mjeru samu po sebi.

Plaćanja su zamišljena kao nadoknada za dodatne troškove ekoloških poljoprivrednika, poput troškova certifikacije, obuka i savjetodavnih usluga.

Vlasti u većini zemlja članica pružaju novčanu potporu za ekološku poljoprivredu u sklopu nacionalnih ili regionalnih programa za ruralni razvoj. Međutim, visina tih potpora se razlikuje od države do države i često vlasti nisu u stanju adekvatno pokriti sve dodatne troškove ekoloških proizvođača i ne uzimaju u obzir smanjenja u prinosu s kojima se ekološki poljoprivrednici mogu suočiti.

Stoga, novčana potpora za ekološku poljoprivredu mora bit znatno veća od potpore za neekološku poljoprivredu, jer mora služiti kao stimulans za prijelaz na ekološku poljoprivredu.

U novom programu za ruralni razvoj, ekološki su poljoprivrednici i dalje kvalificirani za opcionalna ekološki-klimatska-poljoprivredna plaćanja koja ne spadaju među obaveznim uvjetima ekološke proizvodnje, poput očuvanja autohtonih životinjskih pasmina ili očuvanja genetskih resursa biljaka.

Međutim, način dodjele dodatnih potpora ovisi o državi. Potpore se mogu dodjeliti isključivo ekološkim poljoprivrednicima ili se mogu namijeniti svim poljoprivrednicima. Kako bi se potakli dalekosežniji agro- ekološki pristupi,

pixdaus.com

ekološka poljoprivreda bi trebala biti prioritetna što se tiče dodjele potpora.

(IZVOR: CAP and Rural Development Policy reform deal for 2014-2020 –www.arc2020.eu; 'Organic in Europe, prospects and development'-IFOAM EU GROUP-www.ifoam-eu.org)

www.europski-fondovi.eu

PRIPREMA ZA GODIŠNJU KONTROLU EKOLOŠKE PROIZVODNJE: SAVJETI I UPUTE

Godišnja kontrola vašeg gospodarstva je nužna kako bi se ustanovilo da upravljate vašim gospodarstvom u skladu sa propisima ekološke proizvodnje. Prije kontrole, provjerite da li imate sve dokumente i podatke koje navodimo u ovom članku, kako biste na dan kontrole bili spremni i time olakšali posao vama i kontroloru.

owb.ifoam.org

1. Proučite propise vezane za vašu proizvodnju

Ljudi koji se bave ekološkom proizvodnjom često zanemare proučiti propise vezane za ekološku proizvodnju. Možda vam se čini da su propisi teško i dugačko štivo, ali ako ste upoznati sa propisima lakše ćete se pripremiti za kontrolu i voditi vašu proizvodnju.

Sve važeće zakone i propise vezane za ekološku proizvodnju možete naći na stranicama Ministarstva poljoprivrede www.mps.hr.

2. Proučite dokumentaciju kontrolnoga tijela

Svake godine nakon obavljene kontrole kontrolno vam tijelo dostavlja zapisnik i i neusklađenosti (ako ih je bilo).

U slučaju neusklađenosti, da li ste ih ispravili? Imate li dokumentaciju kojom možete dokazati da ste ispravili pronađene nesukladnosti?

Tokom godišnje kontrole, kontrolor će provjeriti ako su prošlogodišnje nesukladnosti riješene. Pripremite dokumentaciju kojom ćete dokazati da ste poduzeli sve potrebne mjere i da se vaša proizvodnja vrši u skladu sa propisima.

3. Vodite zapisnik vaše proizvodnje i čuvajte svu potrebnu dokumentaciju

Savjetujemo vam da u jednom registratoru spremate svu dokumentaciju vezanu za vašu

proizvodnju. Također je potrebno voditi i dnevnik rada te zapise o proizvodnji.

4. Na dan kontrole:

- posvetite svo vaše vrijeme i pozornost kontroli; prije kontrole, odredite tko će, umjesto vas, obavljati razne zadatke na gospodarstvu.
- pripremite svu potrebnu dokumentaciju;
- osigurajte prostor u kojemu ćete vi i kontrolor moći na miru proučiti dokumentaciju;
- osigurajte pristup svim poljima i zgradama vezanim za vašu proizvodnju.

www.agriculture.gov.sk.ca

Kontrola ekološke proizvodnje u Kanadi

PODACI I INFORMACIJE KOJE ĆE SE OD VAS TRAŽITI

BILJNA PROIZVODNJA

kulture i dokumentacija koja dokazuje da to sjeme i sadnice nisu genetski modificirane.

Dokumentacija sljedivosti proizvoda koja prati proizvod od polja do krajnjeg potrošača. To uključuje zapise o sjetvi i prinosu, zapise o skladištenju, zapise o prijevozu proizvoda, zapise o prodaji.

Upravljanje tlom: informacije o plodoredu i o aktivnostima za sprečavanje erozije.

Suzbijanje štetnika: preventivne mjere koje ste poduzeli; u slučaju korištenja određenog sredstva, informacije o istom.

Susjedne čestice: informacije o susjednim česticama (uporaba zemljište); mjere koje ste poduzeli da bi izbjegli kontaminaciju rubnih čestica; informacije o prodaji proizvoda iz "buffer" zone.

Skladištenje: ekološka sredstva moraju biti adekvatno odvojena od sredstava koja se ne smiju koristiti u ekološkoj proizvodnji. Također, ekološki proizvodi moraju biti odvojeni od ne ekoloških proizvoda.

Etikete: ambalaže i pakiranja za proizvod sa etiketom.

Lista usjeva/kultura koje uzgajate, lokacija čestica, površine čestica i predviđeni prinosi.

Uporaba zemljišta (povijest čestice) u slučaju da ste u ovoj godini dodali novu česticu.

Dnevnik rada za svaku česticu u kojem ćete upisati sve aktivnosti koje su se vršile na toj čestici (datum sijanja, suzbijanje korova, gnojidba, itd.).

Zapisnik o kupljenim sredstvima za zaštitu bilja, gnojidbu, bolesti. Morate čuvati račune o kupljenim sredstvima, i etiketu i/ ili dokumentaciju koja dokazuje da se radi o proizvodu dozvoljenom u ekološkoj proizvodnji.

Zapisnik o primijenjenim sredstvima: ime sredstva, proizvođač, etiketa, lokacija čestice na koju se sredstvo primijenilo, datum primjene i količina.

Sjeme i sadnice: dokumentacija koja dokazuje da se radi o sjemenu i/ili sadnicama koje su certificirane. U slučaju da se radi o ne ekološkom sjemenu i/ili sadnicama dokumentacija kojom dokazujete da na tržištu nije bilo ekološkog sjemena i /ili sadnica te

ŽIVOTINJSKA PROIZVODNJA

Zdravstvena zaštita životinja: podaci o cijepljenju, računi veterinaru, podaci o lijekovima, razlog korištenja lijekova, lista životinja na kojima su se lijekovi koristili.

Metode označavanja i odvajanja za životinje koje su tretirane nedozvoljenim sredstvima.

Upravljanje tлом: kontrola erozije, upravljanje pašnjacima.

Proizvodnja stajnjaka: proizvodnjom stajnjaka se mora upravljati na načina da se izbjegne zagađenje tla, voda i biljaka.

Podaci o preradi životinja i životinjskih proizvoda izvan gospodarstva: to uključuje klanje, skladištenje (hladnjače), pakiranje mesa. Te se aktivnosti moraju vršiti na prostorima koji su certificirani za ekološku preradu, a ako nisu, moraju biti podloženi kontroli kao dio kontrole vašeg gospodarstva.

Podaci o prodaji životinja i/ ili životinjskih proizvoda.

Etikete koje koristite na proizvodima (ako je primjenjivo).

Lista životinja na gospodarstvu, njihov opis i broj.

Podrijetlo životinja, uključivši podatke o uzgoju, datumu rođenja ili podaci o kupnji.

Žetva i skladištenje stočne hrane: zapisi.

Ishrana životinja: sastojci hrane za svaku životinjsku vrstu ovisno o dobi.

Kupljena hrana i dodaci za hranu: računi i dokumenti koji dokazuju da se radi o sastojcima dozvoljenim u ekološkoj proizvodnji.

Voda za piće: izvor, aditivi, mogući izvori zagađenja i rezultati eventualnih analiza.

Sljedivost životinja: dokumenti koji prate životinje i /ili životinjske proizvode (klanje, prerada, prijevoz, podaci o prodaji).

Uvjeti na gospodarstvu: površine objekata za držanje stoke, pristup otvorenim prostorima, upravljanje pašnjacima.

Lijekovi za životinje: lista lijekova (ime proizvoda, sastojci, proizvođač) koji su se koristili ili koji će se možda koristiti (znači sve lijekove koje držite na gospodarstvu).

PRERADA

Identifikacija proizvoda i sastav za sve ekološke proizvode koje prerađujete. To uključuje listu sastojaka (recept) i deklaracije sastojaka iz kojih se može vidjeti da se radi o ekološkim sirovinama.

Shema gospodarskih objekata koja prikazuje površinu gospodarstva, opremu, prostor za prijem robe, skladište sirovina, prostor za preradu, pakiranje, skladište za gotove proizvode.

Shematski prikaz prerade u kojemu opisujete svaku fazu prerade, od prijema sirovina do prodaje gotovog proizvoda. Shema uključuje i opis opreme koja se koristi u svakoj fazi.

Sastojci i pomoćne tvari: Ekološki sastojci i

pomoćne tvari: za sve kupljene sirovine i pomoćne tvari dužni ste imati potvrđenu dobavljača koja potvrđuje da se radi o ekološkom proizvodu.

Ne ekološki poljoprivredni sastojci i pomoćne tvari: morate dokazati (specifičnom dokumentacijom) da se radi o sastojcima koji nisu dostupni na tržištu kao ekološki, da nisu proizvedeni koristeći nedozvoljene metode (genetičko inženjerstvo i ionizirajuće zračenje) i da nisu proizvedeni od biljaka na kojima se primijenio kanalizacijski mulj.

Sastojci nepoljoprivrednog podrijetla: sastojci koji se mogu koristiti nalaze se u EU propisu 889/08.

Kontrola štetočina: dokumentacija o sredstvima koja su se koristila za suzbijanje štetočina bilo da ste sami vršili tu aktivnost ili

tvrtka specijalizirana za kontrolu štetočina. Također, morate imati dokumentaciju sa preventivnim mjerama i procedurama.

Sigurnost hrane i higijena: dokumentacija o procedurama za čišćenje opreme, informacije o sredstvima za čišćenje. Proizvodi koji se ne nalaze na listi dozvoljenih sredstava nisu dozvoljeni, ali ako ih koristite moraju biti u potpunosti odstranjeni prije prerade ekoloških proizvoda. Dokumentaciju kojom prikazujete način na koji izbjegavate kontaminaciju ekoloških proizvoda i pakiranja (ambalaža) sa ne ekološkim sastojcima i kemikalija iz radnih površina.

Voda: izvor vode, aditivi u vodi, rezultati eventualnih analiza.

Ekološki integritet: mjere koje ste poduzeli za prevenciju kontaminacije ekoloških sirovina i proizvoda duž cijele proizvodne linije.

Održavanje dokumentacije o ekološkoj preradi: dokumentacija prerade ekoloških proizvoda ima dva cilja: 1) pratiti proizvod od sirovina do finalnog potrošača i 2) omogućiti provjeru balansa između količine eko sirovina i količine gotovih eko proizvoda. Znači, dužni ste imati svu potrebnu dokumentaciju (računi kupljenog i prodanog, dokumentacija o skladištenju i prijevozu, itd.) iz koje se mogu provjeriti gore navedene točke.

Etikete: gotove etikete za proizvode.

Skladištenje na drugim lokacijama: ako imate ugovor sa trećim osobama za skladištenje vlastitih proizvoda i/ ili sirovina, i ta skladišta moraju biti podložena kontroli.

(IZVOR: www.carolinafarmstewards.org)

REVIZIJA PROPISA EKOLOŠKE PROIZVODNJE- NOVI PROPIS U 2017. GODINI

U 2012. godini Komisija Europske unije je započela reviziju postojećeg zakonodavstva i političkog okvira za ekološku poljoprivredu. U ljetu 2013. godine, Komisija je privela kraju postupak procjene utjecaja i od jeseni 2013. godine radi na prijedlogu za novi propis koji će zamijeniti postojeći propis (EZ) br. 834/2007.

Krajem ožujka 2014. godine bit će predstavljeni zakonski prijedlog za novi propis, izvješće o procjeni utjecaja i novi Europski Akcijski plan za ekološku poljoprivredu.

Očekuje se da će novi propis stupiti na snagu početkom 2017. godine.

Tri su razloga potaknula Komisiju na reviziju postojećeg propisa:

- 1) rizik da ekološka poljoprivreda i proizvodnja postanu žrtve vlastitog uspjeha uslijed značajnog porasta tržišta ekološkim proizvodima. Prema tvrdnjama Komisije, postojeće zakonodavstvo više ne odgovara potrebama sektora i potrošača i stoga mora biti revidirano.
- 2) rizik gubljenja povjerenja od strane potrošača.
- 3) izvješće Europskog revizorskog suda iz 2012. godine koje je otkrilo slabosti u sustavu kontrola ekološke proizvodnje.

KAKO ĆE IZGLEDATI NOVI PROPIS

Struktura

Struktura novog propisa se u potpunosti razlikuje od postojećih propisa. U 2007. godini, odlučilo se da će jedinstveni propis (EEZ) 2092/91 biti zamijenjen sa tri propisa: jedan osnovni propis koji određuje osnovna načela i uvjete (EZ br. 834/2007) i dva provedbena propisa (EZ br. 889/2008 i br. 1235/2008) koji određuju provedbena pravila i koji su izmijenjeni i dopunjeni u nekoliko navrata.

Ideja Komisije, za novi propis, je ponovno ujediniti sva pravila u jednom propisu koji će imati ankese sa pravilima proizvodnje. Prilagodba novom propisu će biti teška jer se radi o velikoj promjeni u strukturi propisa.

Većina će se uvjeta za proizvodnju nalaziti u aneksima, a aneksi se mogu izmijenjivati i dopunjavati usvajanjem delegiranih akta. To će omogućiti Komisiji potpunu slobodu u odlukama o izmijenama i dopunama.

secular-europe-campaign.org

EU komisija će krajem ožujka predstaviti zakonski prijedlog za novi propis.

Područje primjene

Predloženo područje primjene nije jasno kao u postojećem propisu. Nema jasne razlike između primarnih proizvoda i prerađenih proizvoda, iako propis određuje pravila za obje kategorije.

Također, novi propis ukida mogućnost izrade nacionalnih odredba/propisa za životinjske vrste koje ne spadaju u područje primjene. Prema tome, neće više biti moguće imati npr. ekološki certificirane jelene ili zečeve.

hellerdeerfarm.com

Uzgoj jelena neće više biti dopušten.

Pravila proizvodnje u izuzetnim slučajevima

Komisija predlaže ukidanje svih izuzetnih slučajeva osim onih koji se odnose na okolnosti katastrofe.

To znači da neće više biti moguće: izuzetno korištenje ne ekološkog sjemena i ne ekološkog vegetativnog reprodukcijskog materijala; korištenje malog postotka ne ekoloških bjelančevina u ishrani životinja; obnavljanje ili osnivanje uzgoja peradi sa životinjama ne ekološkog podrijetla; privremeno sapinjanje životinja na malim gospodarstvima; paralelna proizvodnja na površinama namijenjenim istraživanju i formalnom obrazovanju; i paralelna proizvodnja sjemena i vegetativnog reprodukcijskog materijala.

Pravila za prijelazno razdoblje

U nacrtu novoga propisa neće više biti moguće zatražiti retroaktivno priznavanje prijelaznog

razdoblja.

Stočarstvo i pravila o ishrani životinja

Po nacrtu novoga propisa neće više biti moguće dovesti u gospodarstvo ne ekološke životinje osim ako se radi o pasmini kojoj prijeto odumiranje.

Neće više biti dozvoljena ispaša ekoloških životinja na zajedničkim planinskim pašnjacima tokom ljeta.

Uvest će se dodatne restrikcije za korištenje hrane iz prijelaznog razdoblja i što se tiče podrijetla životinja.

Hrana i etiketiranje

Predlaže se uvođenje obveznog mjerenja ekološke učinkovitosti vlastitih aktivnosti za sve proizvođače (izuzev poljoprivrednika).

Predlaže se i ažuriranje liste ne ekoloških sirovina koje se mogu koristiti u ekološkoj proizvodnji.

(IZVOR: www.ifoam-eu.org)

www.blueap.eu

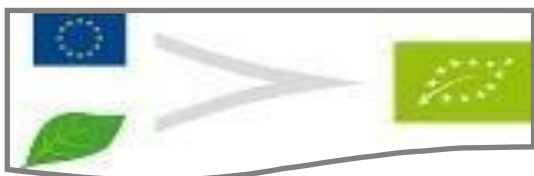
Pravila proizvodnje u izuzetnim slučajevima će biti dopuštena u slučaju prirodnih katastrofa

KAKO I KADA KORISTITI EU ZNAK

Novi EU znak za ekološke proizvode je izabran putem natječaja kojeg je organizirala Europska komisija 2010. godine. Pobjednički je logo, nazvan euro- list, dizajnirao Dušan Milenković, student iz Njemačke.

Logo simbolizira spoj između Europske unije (zvjezdice koje označavaju države članice) i prirode (stilizirani list i zelena boja).

KOJE JE ZNAČENJE EU ZNAKA I KADA GA KORISTITI

EU znak na određenom proizvodu označava da je taj proizvod proizveden u skladu sa propisima ekološke poljoprivrede koje je uspostavila Europska unija.

U slučaju prerađenih proizvoda, EU znak na pakiranju označava da je barem 95% poljoprivrednih sastojaka ekološkog podrijetla.

Propis Europske unije 834/ 2007 određuje za koje je proizvode EU znak obavezan i na kojim se proizvodima ne smije koristiti.

OBAVEZNE INFORMACIJE UZ ZNAK I GDJE IH SMJESTITI

EU znak na pakiranju mora biti popraćen šifrom kontrolnog tijela te oznakom mjesta na kojem su sirovine proizvedene.

Šifra kontrolnog tijela se mora nalaziti na istom vidnom polju EU znaka a podrijetlo sirovina mora biti postavljeno ispod šifre kontrolnoga tijela.

ŠIFRA

KONTROLNOG TIJELA mora biti prikazana na sljedeći način: AB-CDE-999. "AB" označava ISO kod države u kojoj se odvija kontrola, "CDE" je termin koji simbolizira poveznicu sa ekološkom proizvodnjom (npr. eko, bio, itd.) a "999" označava propisani referentni broj određenog kontrolnog tijela (broj može imati od jedne do tri znamenke).

U slučaju hrvatskog proizvođača pod kontrolom zadruge AgriBioCert šifra će biti HR-EKO-03.

OZNAKA MJESTA na kojemu su proizvedene sirovine mora biti prikazana na sljedeći način:

"EU poljoprivreda"- za sirovine proizvedene u zemljama članicama EU.

"ne EU poljoprivreda"- za sirovine koje nisu proizvedene u zemljama članicama EU.

"EU/ne EU poljoprivreda"- kada je dio sirovina proizvedeno unutar EU a dio u trećim zemljama.

U slučaju da sve sirovine potječu iz iste države, moguće je upisati naziv države umjesto oznake EU ili ne EU.

Grafički prikaz

HR-EKO-03
EU/ne EU poljoprivreda

Primjer etikete sa eko znakom

PROIZVODI NA KOJIMA SE NE SMIJE KORISTITI EU ZNAK

EU znak se ne smije koristiti :

- na proizvodima koji ne zadovoljavaju uvjete određene u propisu EU 834/2007
- na proizvodima u prijelaznom razdoblju
- na prerađenim proizvodima čiji ekološki udio sastojaka čini manje od 95% ukupnih sastojaka
- na proizvode koji potječu iz lova i ribolova divljih životinja.

PRIMJERI KORIŠTENJA EU ZNAKA

KORISNI LINKOVI

Za preuzimanje EU loga:

http://ec.europa.eu/agriculture/organic/downloads/logo/index_en.htm

Priručnik za dizajniranje i tiskanje EU loga:

http://ec.europa.eu/agriculture/organic/documents/logo/user_manual_logo_en.pdf

Može li se koristiti eko znak za sljedeće proizvode?

Sardine u ekološkom maslinovom ulju: NE

Losos iz ekološkog uzgoja: DA

Ekološko vino: DA

Juha od ekološki uzgojenog povrća: DA

Vuna ekoloških ovaca: NE

Mlijeko iz farme u prijelaznom razdoblju: NE

Životinjski proizvodi za koje vrijede samo nacionalna pravila država članica (npr. jeleni, puževi, itd.): NE

Hrana za kućne ljubimce: NE

(IZVOR: ec.europa.eu)

HRVATSKI EKO ZNAK nije obavezan kao EU LOGO.

Nacionalni znak ekološkog proizvoda je dozvoljeno koristiti pri označavanju, reklamiranju i prezentiranju ekoloških proizvoda a njegov sadržaj, veličina i izgled navedeni su na obrascu u Prilogu VII. Pravilnika o ekološkoj proizvodnji (NN 86/ 13).

(IZVOR: www.propisi.hr)

STANJE EKOLOŠKE POLJOPRIVREDE U HRVATSKOJ

POVRŠINA	Poljoprivredna površina pod ekološkom proizvodnjom	31 904 ha
	Trend rasta od 2002. do 2012. godine	+ 4563%
	Trend rasta od 2011. do 2012. godine	- 0,4%
	Udio ekoloških površina u odnosu na ukupnu poljoprivrednu površinu	2,4%
SUBJEKTI	Ekološki proizvođači	1 528
	Ekološki prerađivači	Nema podataka
	Ekološki uvoznici	Nema podataka
	Ekološki izvoznici	Nema podataka
TRŽIŠTE	Maloprodaja	EUR 104 milijuna
	Udio u odnosu na ukupno tržište	2,2%
	Potrošnja po stanovniku	EUR 24
	Trend rasta u maloprodaji od 2011. do 2012. godine	0,7%
	Izvoz ekoloških proizvoda	Nema podataka
	Uvoz ekoloških proizvoda	Nema podataka

Hrvatska je pristupila Europskoj Uniji , i time su uvoz i izvoz ekoloških proizvoda iz EU i prema EU postali jednostavniji.

Zaklada Heinrich Böll je objavila studiju o ekonomskoj i ekološkoj provedivosti konverzije na ekološku poljoprivredu u Hrvatskoj.

Povijest ekološke poljoprivrede

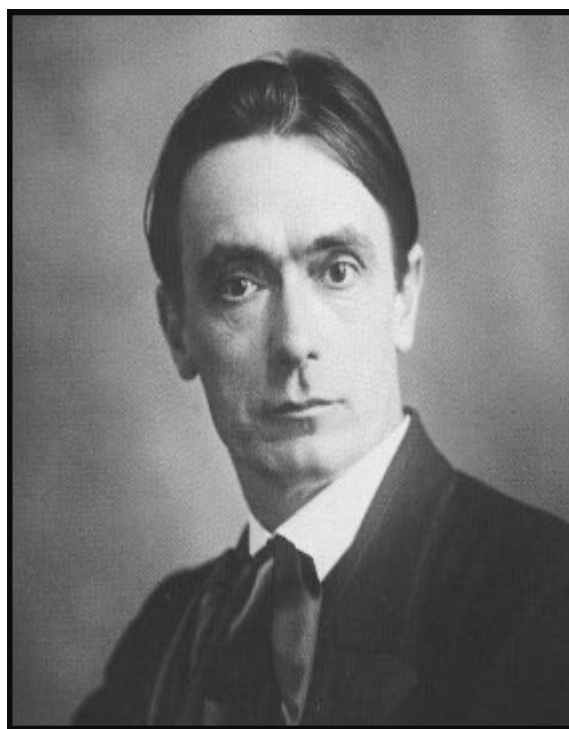
1861: godina rođenja Rudolf-a Steiner-a, osnivača biodinamičke poljoprivrede

1970-e: prva publikacija o ekološkoj poljoprivredi; autor Pavao Krišković

1991: osnivanje BIOS-a, prve udruge ekološke poljoprivrede

1996: Izdaje se knjiga "Organic farming-Farming for the Future"

2001: Hrvatska usvaja zakon o ekološkoj proizvodnji te započinje certificiranje ekološke proizvodnje u 2002.-20003. godini.

www.rudolfsteineraudio.com

Rudolf Steiner, utemeljitelj biodinamičke poljoprivrede

Ključne institucije ekološkog sektora

Udruga hrvatskih ekoloških poljoprivrednih proizvođača: www.eko-sever.hr

Hrvatska savjetodavna služba:
www.savjetodavna.hr

Bioinspekt (kontrolno tijelo):
www.bioinspekt.com

Zadruga AgriBioCert (kontrolno tijelo):
www.agribiocert.hr

Biotechnicon (kontrolno tijelo):
www.biotechnicon.hr/certifikacijsko_tijelo.asp

Proizvodnja: uporaba zemljišta i ključne kulture

Od sveukupne poljoprivredne površine pod ekološkom proizvodnjom (31 900 ha) 56% čine ratarske kulture, 24% pašnjaci i livade, 13% voćnjaci i vinogradi, 4% aromatično i ljekovito bilje i 3% ostale kulture.

Najzastupljenije ratarske kulture su žitarice i uljarice (posebice soja). Točni podaci o površinama nisu dostupni.

Voćnjaci zauzimaju površinu od 2 800 ha; najzastupljenije voćke su trešnje, višnje, jabuke i masline. Vinogradi zauzimaju površinu od 634 ha a ljekovito i aromatično bilje površinu od 1 160 ha.

Tržište

Tržište ekoloških proizvoda je registriralo rast

www.officinadellaterra.it

Soja je među najzastupljenijim kulturama u Hrvatskoj

u

posljednjih nekoliko godina. Prerada je još u početnoj fazi, ali postaje sve popularnija među ekološkim proizvođačima. Dobar dio hrane za bebe je ekološkog podrijetla, ali se većina te hrane uvozi.

Najprodavaniji proizvodi

Nema točnih podataka o najprodavanijim ekološkim proizvodima. Velika je potražnja za ekološkom hranom za bebe, sojom i napitcima na bazi žitarica. Gotovo se u svim supermarketima mogu naći ti proizvodi.

Prodajni kanali

www.biobio.hr; www.zdravakrava.hr

Najprodavaniji su eko proizvodi hrana za bebe i napitci od soje i žitarica

Nema točnih podataka o prodajnim kanalima, ali većina trgovačkih lanaca prodaje ekološku hranu i pića. Dva glavna hrvatska trgovačka lanca sa dućanima u većim gradovima dominiraju u prodaji ekoloških proizvoda. Direktni je marketing limitiran, djelomično zbog zahtjevnih administrativnih procedura i kontrola. Internet prodaja postaje sve popularnija. Svježe voće i povrće prodaju direktno i sami poljoprivrednici na tržnicama.

Uvoz i izvoz

Točni podaci o uvozu i izvozu nisu dostupni. Procjenjuje se da u Hrvatskoj uvezeni ekološki proizvodi čine 60% ukupnog tržišta ekološkom hranom i pićem.

Standardi, zakonodavstvo, logo

Zakon o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda (NN 139/10) i drugi zakoni vezani za ekološku proizvodnju su se primijenjivali i sprovodili relativno dobro. Od srpnja 2013. godine, primijenjuju se zakoni i propisi Europske unije.

Postoji hrvatski znak za ekološku proizvodnju, u zelenoj i bijeloj boji, sa tekstom: hrvatski EKO proizvod.

Politička potpora

Nacionalni akcijski plan: Akcijski plan 2011-2016 je usvojen 2011. godine. Cilj je akcijskog plana povećati poljoprivrednu površinu pod ekološkom proizvodnjom na 8% sveukupne poljoprivredne površine do 2016. godine. Provedba akcijskog plana je nepovezana, bez nadzora, javnih izvješća i raspoloživih sredstava.

Potpore iz EU programa za ruralni razvoj: Potpore za ekološku poljoprivredu postoje od 2005. godine i veće su za, otprilike, 30% od potpora za ne ekološku poljoprivredu.

Ostale potpore: potpore centralnih i regionalnih vlasti za određene događaje, poput poljoprivrednih sajmova, i besplatne savjetodavne usluge od strane javnih službi.

Istraživanje i savjeti

Istraživanja vezana za ekološku poljoprivredu su marginalna i uglavnom provedena od strane pojedinaca koji imaju određeni interes. Poljoprivrednici mogu dobiti besplatne savjete i obuke kroz javne službe.

Izazovi i budućnost

U proteklih 10 godina poljoprivredna površina pod ekološkom proizvodnjom se povećavala za 35% godišnje. Samo se u 2012. godini registriralo smanjenje ekološke površine za

katondirect.com

0,4% zato što je značajan broj poljoprivrednika, uključivši i nekoliko velikih proizvođača, izgubilo pravo na status prijelaznog razdoblja u 2012. godini.

Hrvatska ima značajne potpore za ekološku proizvodnju, efikasne ekološke savjetodavne službe te kontrolne i certifikacijske usluge. Članstvom u EU otvaraju nove mogućnosti vezane za potpore te olakšava trgovanje sa ostalim državama Europske unije.

Dodatne informacije

Organic Eprints za Hrvatsku:
www.orgprints.org/view/projects/Croatia.
 Html

Ecologica, sa informacijama za ekološke poljoprivrednike i proizvođače:
www.ecologica.hr

BioBio, vodeća specijalizirana trgovina:
www.biobio.hr

Garden, drugi vodeći specijalizirani trgovac:
www.garden.hr/o-gardenu

Ministarstvo poljoprivrede, stranice o ekološkoj poljoprivredi: www.mps.hr/default.aspx?id=6184

(IZVOR: 'Organic in Europe: prospects and developments', IFOAM EU GROUP)

ISTRAŽIVANJE OTKRIVA KOJE JE VOĆE I POVRĆE IZ NEEKOLOŠKOG UZGOJA SIGURNO ZA ZDRAVLJE

Znanstveno je dokazano da je dijeta puna voća i povrća ključ za zdravi i dugi život. Međutim, zbog korištenja pesticida, postavlja se pitanje koje je voće i povrće uistinu zdravo.

Nevladina organizacija- The Environmental Working Group (EWG)- je izradila vodič za pomoć u kupovini voća i povrća. Izradili su dvije liste: "The dirty dozen" (12 namirnica sa najvećom koncentracijom pesticida) i "Clean 15" (15 namirnica sa najmanjom koncentracijom pesticida) kako bi potrošači znali kada kupiti eko voće i povrće a kada to nije potrebno. Liste se temelje na rezultatima 87 000 ispitivanja provedenim na 47 različitih voćaka i povrća između

2000. godine i 2007. godine od strane USDA i FDA.

Voće i povrće iz liste "The dirty dozen", uzgojeno neekološkim metodama, je rezultiralo pozitivno na najmanje 47 raznih kemikalija, a u nekim slučajevima na čak 67 kemikalija. Stoga, za povrće i voće iz ove liste treba definitivno birati ono iz ekološkog uzgoja, osim ako vas ne privlači ideja da pojedete kemijski koktel.

S druge strane, svi su proizvodi iz liste "Clean 15" rezultirali negativni na rezidue pesticida i mogu se kupovati iz neekološkog uzgoja.

"THE DIRTY DOZEN"

celer
breskve
jagode
jabuke
borovnice
nektarine
paprike
kelj
trešnje
krumpir
grožđe iz uvoza
zelena salata

"CLEAN 15"

luk
avokado
kukuruz
ananas
mango
grašak
šparoge
kiwi
kupus
patlidžan
dinja
lubenica
grejp
batat
slatki luk

Industrijski uzgoj jagoda u Kaliforniji

www.theecologist.org

Zašto su neke namirnice podložnije kumulaciji pesticida?

Richard Wiles, potpredsjednik EWG-a kaže, "Ako pojedete ananas ili kukuruz, oni imaju vanjsku zaštitu od pesticida, koru. Voće i povrće bez vanjske zaštite, poput jagoda i borovnica teže kumulaciji pesticida."

Većina ljudi još uvijek vjeruje mitu da se pesticidi mogu isprati vodom. Ovo istraživanje dokazuje suprotno obzirom su sva ispitivanja odrađena na voću i povrću koje je oprano u uređajima za pranje vodom pod visokim pritiskom.

Na temelju ovog istraživanja potrošači mogu sami zaključiti koje se, neekološki uzgojeno, voće i povrće može kupovati i jesti bez straha za vlastito zdravlje a koje je voće i povrće bolje kupovati iz ekološkog uzgoja ili uzgajati u vlastitom vrtu. Ovo je istraživanje i dokaz da je potrošač onaj koji odlučuje, jer će se neekološko voće i povrće uzgajati dokle god

naturallyhealthymedicines.com

su ga ljudi voljni kupovati.

(IZVOR: www.naturalnews.com; www.pbs.org)

KAVA, AKO JE EKO ZNAČI DA JE BOLJEG OKUSA

Istraživanje provedeno od strane sveučilišta Gavle iz Švedske imalo je kao cilj provjeriti da li oznaka "eko" navodi potrošače na kupnju određenog proizvoda i na precijenjivanje okusa istog.

Istraživanje je provedeno na 44 pojedinca kojima su ponuđene dvije kave i od njih se tražilo da izaberu onu koja im se više sviđa. Kave su bile identične, ali je njima rečeno da je jedna kava iz ekološke proizvodnje.

Rezultati su pokazali da pojedinci koji inače vode zdrav, ekološki osvješten način života, preferiraju okus eko kave i voljni su platiti više za eko proizvod.

Nakon toga, istraživači su proveli još jedan pokus kako bi provjerili da li "ekološki način života" pojedinca proizlazi iz egoističkih razloga ("kupujem eko jer je proizvod bolji i ukusniji") ili od stvarne brige za okoliš.

U ovom je, drugom, pokusu, sudjelovalo 87 pojedinaca kojima su ponovno ponuđene dvije identične kave. I u ovom slučaju ekološki osvještani pojedinci su preferirali eko kavu.

Nakon toga, jednoj je polovici sudionika rečeno da je kava koju su odabrali eko a drugoj polovici je rečeno da je kava koju su izabrali iz konvencionalne proizvodnje.

Zatim im je postavljeno pitanje ako bi bili voljni platiti više za eko proizvod. Ekološki osvještani sudionici su potvrdno odgovorili, iako im se više svidio okus druge kave. Time su pokazali da kupuju eko proizvode iz altruističkih razloga.

(IZVOR: www.tuttogreen.it)

EKOLOŠKA POLJOPRIVREDA, ZNANSTVENO DOKAZANA METODA ZA SPAS PČELA

Istraživači Sveučilišta u Oxford-u su proučili stotinjak odvojenih studija iz cijeloga svijeta- i rezultati su jasni- na ekološkim farmama životinjski je svijet raznovrsniji nego u ne ekološkim farmama.

To je dobra vijest obzirom patimo od gubitka prirodne faune u cijelome svijetu. Sustavu proizvodnje hrane prijeti odumiranje pčela i ostalih oprašivača koji su potrebni za proizvodnju trećine hrane koju jedemo. Ovo istraživanje pokazuje da postoji rješenje za očuvanje oprašivača: podržati ekološku poljoprivredu i kupovati ekološku hranu.

Ključni rezultati istraživanja:

- ekološke farme imaju, u prosjeku, 34% više životinjskih vrsta od neekoloških farma.
- za pčele je razlika i veća; eko farme imaju 50% više vrsta pčela
- razlika je bila veća na onim eko farmama koje su okružene intenzivnom poljoprivredom te služe kao "otoci" prirodnoj fauni.

(IZVOR: www.soilassociation.org)

ŠTO AKO NESTANU PČELE? RUČNO OPRAŠIVANJE U KINI

U provinciji Sichuan u Kini, poljoprivrednici su primorani sami oprašivati jabuke i kruške jer nema dovoljno pčela i drugih oprašivača.

Jabuke i kruške su voćke visoke vrijednosti te tržište zahtjeva da budu bez vanjskih mana i oštećenja. Kako bi se to postiglo, poljoprivrednici prskaju voćnjake čim se pojavi i najmanja naznaka problema. Rezultat toga je proizvodnja idealnih voćki za tržište ali je negativna posljedica odumiranje prirodnih izvornih oprašivača te regije. U regiji ima pčelinjaka međutim pčelari ne žele pustiti svoje pčele u tim voćnjacima zbog straha da će poginuti od prevelikog korištenja pesticida.

Farmerima nije preostalo ništa drugo nego ručno oprašivati svoje voćke.

hitchhikinganimals.blogspot.com

Najveće istraživanje ikad provedeno o utjecaju ekološke poljoprivrede na faunu je dokazalo da je na ekološkim farmama broj životinjskih vrsta veći nego u ne ekološkim farmama.

Ručno oprašivanje voćaka u Kini

Problem oprašivanja u Kini nije izolirani slučaj; isti se problem pojavio i u Pakistanu, Indiji i Nepal.

Koji je trošak ručnog oprašivanja? Za oprašivanje ¼ hektara potrebno je 20 kineskih radnika koji rade 10 sati. U SAD-u radnici u voćnjacima su plaćeni 9\$ po satu što znači da bi trošak za oprašivanje pola hektara bio od 3 600 \$. Rezultat toga bila duplo skuplja cijena za jabuke.

(IZVOR: blog.lib.umn.edu)

VELIKI BIZNIS PEKARSKE INDUSTRIJE: TAJNI SASSTOJCI KRUHA

Jednom davno se za pravljenje kruha koristilo samo četiri sastojka: brašno, vodu, kvasac i sol. Danas se u kruhu može naći svega pomalo: trans- masti, aditivi, fosfati, sumpor, pa čak i kalijev bromat, koji je potencijalno kancerogen.

Bio jednom kruh, najjednostavnija namirnica koja postoji; proizvedena od samo četiri sastojaka: brašna, vode, kvasca i soli. Govorimo u prošlosti jer se, sa industrijalizacijom proizvodnje kruha, počeo koristiti sve veći broj sastojaka, osobito u prepakiranim kruhovima koje možemo naći u supermarketima.

Kruže mitovi o korištenju gipsa, mramora i drugih nedopuštenih supstancu u proizvodnji kruha kako bi se povećala njegova težina. Iako su to samo mitovi, činjenica je da se u industriji proizvodnje kruha koriste raznorazne supstance za koje većina ljudi ne zna.

Da vidimo koji su ti "nepoznati sastojci".

U Italiji, policija je svašta pronašla u brašnu koji se koristio za pravljenje kruha: visoku koncentraciju fosfata i nitrata, plijesan, larve i parazite, kalijev bromat, amonijev persulfat, natrij perborat i razne kemijske supstance za povećanje fermentacije i postizanje što bijelije boje brašna.

Umjesto prirodnih kvasaca za dizanje tijesta se danas koriste sumporna kiselina, amonijev persulfat, sumpor i kalcijev fosfat koji omogućuju "prisilno" dizanje rafiniranog brašna koji se sam od sebe teško diže.

Struktura "instant" tijesta, koje se često koristi umjesto brašna i kvasca, je jako krhka te je stoga potrebno dodavati trans masti kako bi se onemogućilo "ispuhanje" kruha.

Tu su, naravno i razni enzimi, derivati soje, pšenice i svinjske gušterače, koji poboljšavaju mekoću tijesta, produljuju rok trajanja, pojačavaju okus i omogućuju korištenje brašna slabije kvalitete.

Obzirom se ti enzimi, teoretski, uništavaju tokom pečenja, nije potrebno navesti ih na etiketi proizvoda.

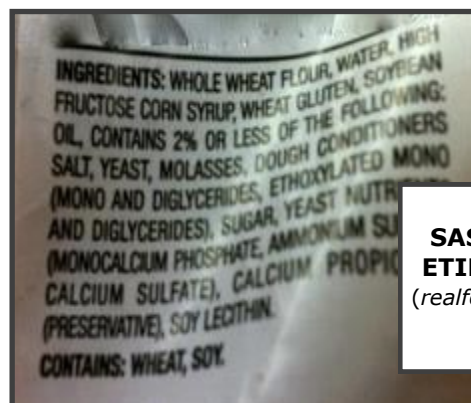
Kako bi se poboljšala stabilnost tijesta koriste

se razni emulgatori.

I za kraj, kako bi se produljio rok trajanja kruha, isti se prska kalcijevim sorbatom.

Sve su, navedene supstance, dozvoljene i koriste se u mnogim industrijskim pekarama i malim obrtima.

Postoje također i pekare koje rade sa

LISTA SASSTOJAKA NA ETIKETI KRUHA.
(realfoodforager.com)

nedozvoljenim supstancama.

U Italiji je policija nedavno zatvorila 17 pekara koje su za pečenje kruha koristile lakirano drvo i drugi zapaljiviji otpad. Kruh se skladištio u neadekvatnim prostorijama što se tiče higijenskih uvjeta. Većina toga kruha je bila namijenjena za supermarkete i restorane.

Tokom intervencije, policija je zaplijenila više od tri tone kruha.

(IZVOR: www.teatronaturale.it)